

ÇAĞDAŞ

CONTEMPORARY EDUCATION JOURNAL MONTHLY

EĞİTİM

ISSN 1300-249X

AYLIK EĞİTİM - ÖĞRETİM DERGİSİ

YIL/YEAR 33 SAYI/ISSUE 349
OCAK/JANUARY 2008

**2008 Yılı'nın
Sağlık, Mutluluk, Huzur
ve
Barış Getirmesi
Dileğiyle...**

Hüseyin Hüsni TEKİŞİK

**ÇAĞDAŞ EĞİTİM DERGİSİ, Tekişik Eğitim Araştırma Geliştirme
Vakfı'nın YAYIN ORGANIDIR.**

ÇAĞDAŞ EĞİTİM DERGİSİ

CONTEMPORARY EDUCATION
JOURNAL MONTHLY

Ayda Bir Yayımlanan

HAKEMLİ dergi olup

TÜBİTAK/ULAKBİM SOSYAL BİLİMLER VERİ
TABANI ve EBSCO Host INFORMATION
SERVICES VERİ TABANLARINDA
İNDEKLENMEKTEDİR

Review Journal

This journal is Indexed ULAKBİM National and EBSCO
Host Database Index

Sahibi/Owner

Hüseyin Hüsnü TEKİŞİK

Genel Yayın Koordinatörü ve Sorumlu
Yazı İşleri Müdürü/Publication Manager
Betül TEKİŞİK TURAN

Yayın Yönetmeni ve Yazı İşleri Müdürü/
Publication Editor
M. Işık TEKİŞİK TANIŞ

Danışma Kurulu/Information Board

Hüseyin Hüsnü TEKİŞİK

Prof. Dr. Cevat ALKAN

Prof. Dr. Yaşar BAYKUL

Prof. Dr. Suim KAPTAN

Prof. Dr. Galip KARAGÖZOĞLU

Prof. Dr. M. Feyzi ÖZ

Prof. Dr. Fersun PAYKOÇ

Prof. Dr. S. İlhan SEZGİN

Cavit BİNBAŞIOĞLU

Hakem Kurulu/Review Board

Prof. Dr. Saliha AKKAŞ (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Buket AKKOYUNLU (Hacettepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Ayhan AYDIN (Osmanlı Üniversitesi)

Prof. Dr. Yahya AKYÜZ (Ankara Üniversitesi)

Prof. Dr. Neriman ARAL (Ankara Üniversitesi)

Prof. Dr. Hüseyin BAŞAR (Hacettepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Nevzat BATTAL (İnönü Üniversitesi)

Prof. Dr. Yaşar BAYKUL (Yeditepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Müfit GÖMLEKSİZ (Adnan Menderes Üniversitesi)

Prof. Dr. Dilek GÖZÜTOK (Ankara Üniversitesi)

Prof. Dr. Fırat KAPTAN (Hacettepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Yüksel KAVAK (Hacettepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Cahit KAVCAR (Ankara Üniversitesi)

Doç. Dr. Sulejli AKBABA (Başkent Üniversitesi)

Doç. Dr. Jale ÇAKIROĞLU (ODTÜ)

Doç. Dr. Figen GÜRİSOY (Ankara Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. M. Metin ARSLAN (Kırıkkale Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Erten GÖKÇE (Ankara Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Sürhat MÜNİROĞLU (Ankara Üniversitesi)

Doç. Dr. Süleyman GÜVEN (Ankara Üniversitesi)

349. Sayıda Hakemlik Yapanlar

Prof. Dr. Neriman ARAL

Prof. Dr. Ayhan AYDIN

Prof. Dr. Müfit GÖMLEKSİZ

Prof. Dr. Yüksel KAVAK

Prof. Dr. Fırat KAPTAN

Prof. Dr. Suim KAPTAN

Prof. Dr. Niyazi KARASAR

Doç. Dr. Figen GÜRİSOY

Yrd. Doç. Dr. Erten GÖKÇE

Basım Yeri/Printing

EVREN YAYINCILIK

Basım Sanayii ve Ticaret AŞ Veb Ofset Tesisleri

Tel.: 0312 484 05 05 (4 hat) Belgeç: 0312 484 04 04

İdare Merkezi/Address

Kâzım Karabekir Cad. Öğün Han No: 40/85

06060 Ulus/ANKARA

Tel.: 0312 311 53 77 Belgeç: 0312 312 38 95

Yayın Türü/Publication Type

Yerel

Basım Tarihi/Printing Date

01 Şubat 2008

Abone Şartları/Subscription Condition

1 Ocak 2008 tarihinden itibaren yurtdışı yıllık abone bedeli

40 YTL yurtdışı yıllık abone bedeli 35\$ veya karşılığı.

(Abonelikte ilgili ayrıntılı bilgi dergimizin

36. sayfasında mevcuttur.)

Her hakkı saklıdır. Dergide yayımlanan yazılarla
ilgili tüm sorumluluk yazarlarına aittir.

OCAK/JANUARY

2008 - 349

İÇİNDEKİLER/CONTENT

www.cagdasegitim.org

info@cagdasegitim.org

Hüseyin Hüsnü TEKİŞİK	1
Çağdaş Eğitim Dergisi 32. Yayın Yılına Tamamladı	
Prof. Dr. Galip KARAGÖZOĞLU	3
Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme Çıkamazız!	
Feyyat GÖKÇE	8
Kaliteli Eğitim: Kaliteli Öğretmen, Kaliteli Öğretme Quality Education: Quality Teachers, Quality Teaching	
Ömür AKDEMİR	
Aysel MEMİŞ	16
Temel Bilgisayar Dersinde Gösterip Yaptırma Ve Probleme Dayalı Öğrenme Yöntemlerinin Öğrencilerin Akademik Başarıya Etkilerinin İncelenmesi	
The Investigation Of The Effects Of Demonstration And Problem-Based Methods On The Academic Achievement Of Students In Fundamental Of Computer Course	
M. Nuri GÖMLEKSİZ	
İlhami BULUT	23
Yeni İlköğretim Programlarının Uygulandığı Eğitim Ortamına İlişkin Öğretmen Görüşleri	
Teachers' Perceptions Of Instructional Environment Of The New Primary School Curriculum	
Emine YILMAZ	
Ayperi DİKİCİ SİĞİRTMAÇ	30
İlköğretim Birinci Sınıfa Devam Eden Çocukların İlk Okuma Yazmaya Geçiş Sürelerinin Okul Öncesi Eğitim Alma Durumuna Göre İncelenmesi	
The Investigating Of Transition Times To The First Reading And Writing In 1 st Class Primary School Student According To Attend Or Not Attend Pre-School Education	
Aslı UZ BAŞ	37
Okulda Saldırganlık Ve Şiddetin Önlenmesi: Etkili Okul Temelli Önleme Programlarının Değerlendirilmesi	
School Violence And Aggression Prevention: Evaluation Of Effective School-Based Prevention Programs	
Bizden Haberler	45
Kültür Bakanlığı Hüseyin Hüsnü Tekişik'a Bir Ödül Daha Verdi...	
Çağdaş Eğitim Dergisi Yayın İlkeleri	47

ISSN 1300-249X

İLKÖĞRETİM BİRİNCİ SINIFA DEVAM EDEN ÇOCUKLARIN İLK
OKUMA YAZMAYA GEÇİŞ SÜRELERİNİN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM
ALMA DURUMUNA GÖRE İNCELENMESİ

THE INVESTIGATING OF TRANSITION TIMES TO THE FIRST
READING AND WRITING IN 1ST CLASS PRIMARY SCHOOL STUDENT
ACCORDING TO ATTEND OR NOT ATTEND PRE-SCHOOL
EDUCATION

Emine YILMAZ *

Ayperi DİKİCİ SİĞİRTMAÇ†

ÖZ

Bu araştırma, Adana ili Karşıyaka bölgesindeki beş ilköğretim okuluna devam eden, okul öncesi eğitim almış ve almayan birinci sınıfa devam eden çocukların okuma-yazmaya geçiş sürelerinin incelenmesi amacıyla planlanmıştır. Okul öncesi eğitim almış olan 66 ve okul öncesi eğitim almayan 66 çocuk araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Örnekleme alınan çocukların 2005-2006 eğitim öğretim yılı içerisinde okuma-yazmaya geçiş tarihleri sınıf öğretmenlerinden alınmıştır. Elde edilen veriler Bağımsız Gruplar t Testi, Ki Kare ve Frekans Dağılımı ile çözümlenmiştir. Sonuç olarak okul öncesi eğitim alan çocukların okul öncesi eğitim almayan çocuklara göre daha erken okuma-yazmaya başladıkları belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Okul öncesi eğitim, okuma-yazma, ilköğretim

ABSTRACT

This research was planned with the aim of investigating the transition process of reading and writing of the first class primary school students attaining to primary schools in Karşıyaka region of Adana city who attend and do not attend pre-school education. 66 students from the ones who do not attend pre-school education formed the sample of this study for the research. The transition dates in 2005-2006 education school year students of the sample of this study were taken from the teachers. The outcomes were analyzed with the "Independent Samples t Test", "Chi Square" and "Distribution of Frequencies". Eventually, it was found that the students who take pre-school education started to read and write earlier than the students who do not take.

Keywords: Pre-school education, reading and writing, primary school.

* Anasınıfı Öğretmeni Çukurova İ.Ö.O Yüreğir-ADANA

e-posta: emineyilmaz01@yahoo.com

† Yrd. Doç. Dr. Çukurova Üniversitesi İlköğretim Bölümü Okul öncesi Öğretmenliği ABD Yüreğir-ADANA

e-posta: ayperis@cu.edu.tr

GİRİŞ

Zorunlu eğitim çağına gelmemiş çocukların zihinsel, fiziksel, duygusal ve sosyal gelişimlerini sistenli bir ortamda sağlayan, yeteneklerin gelişmesine yardım eden, çocukları ilköğretime hazırlayan ve temel eğitim bütünlüğü içinde yer alan eğitim devresine "okul öncesi eğitim" denir (Gürkan, 2004). Okul öncesi eğitim, çocuğun ilerideki hayatını etkileyecek önemli bir süreçtir (Oğuzkan ve Oral, 1992). Araştırmalar, çocukların hayatındaki ilk beş yılın öğrenme ve sosyal becerilerin gelişimi için en önemli yıllar olduğunu göstermiştir. Bu dönem süresince çocuk, hayat boyu öğrenme için gerekli kalıpları oluşturacak temel yeteneklerini ve davranışlarını geliştirir. Bu nedenle, öğrenme yoluna başlamak için en olumlu yönleri öncülük eden, biçimlendiren bu yıllar çok önemlidir (Rubinstein, 2002).

Okul öncesi eğitim programı içinde okuma-yazma öğretimine yönelik çalışmalar bulunmamasına rağmen, okuma-yazma alışkanlıklarını kazanmak için gerekli olan tüm yetenekleri geliştirecek etkinliklere yer verilmektedir (Başal, 1992). Hikâyeler ve şiirler okuma-dinleme, olaylar hakkında konuşma, hikâyeye anlatırma, sınıftaki materyallere bakma, yazı araçlarını kullanma, oyun ve diğer deneyimler, iletişim kurma, diğer çocuklarla ve yetişkinlerle konuşma, çizme vb. yazma deneyimleri ve özgün şeyler söyleme gibi anlamlı deneyimler içeren aktiviteler ve okuma yazmaya hazırlık çalışmaları, çocukların dil ve okuma yazma gelişimlerini desteklemektedir (Bredenkamp, 2000). Bunlarla birlikte okul öncesinde yazmanın görseelliğini fark etme de önemli bir yer tutmaktadır (Tremblay ve Blain, 2004).

Naucier ve Magnusson (1999), okul öncesi çocuklarının dil yeteneklerinin ilköğretimdeki okuma yazma becerileriyle ilgili olduğunu belirtmektedirler. Çocukların okuma yazma gelişimlerini desteklemek için, çocukların ev ortamlarının iyileştirilmesine ve yüksek nitelikli okul öncesi eğitim programlarına ihtiyaç bulunmaktadır (Deretarla Gül, 2004).

Sarı (2001), iki dilli çocukların çözümleme yöntemiyle okuma yazma öğrenirken karşılaştıkları güçlükleri öğretmenlerle görüşme yaparak belirlemeyi amaçladığı araştırmanın sonucunda, hazırlık devresinde karşılaşılan güçlüklerin çoğunluğu, çocukların okul öncesi eğitim almamasına ve ailelerin öğrenim seviyelerinin düşüklüğüne bağlanmıştır.

Literatür taramasında yapılmış olan araştırmaların, okul öncesi eğitim kurumlarında yapılan etkinliklerin çocuklar üzerindeki etkileri, çocukların ilköğretimde farklı sınıflardaki bazı derslerdeki başarıları ve çocukların gelişimsel özelliklerine katkıları alanında yapıldığı görülmüştür. Ancak, okul öncesi eğitimin ilk okuma yazmaya geçiş süreleri üzerindeki etkisinin incelendiği bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma alt sosyo-ekonomik düzeydeki okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerin ilk okuma yazmaya başlama zamanları arasında anlamlı farklılık olup olmadığının belirlenmesi, ilk okuma yazmaya başlama zamanlarında ailenin aylık gelirin, anne baba öğrenim durumunun etkisinin olup olmadığının incelenmesi amacıyla planlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın modeli, tarama modelidir. Tarama (survey) modeli, varolan durumu aynen resmetmeyi esas alır (Karasar, 2004). Araştırmanın evrenini Adana ili Yüreğir ilçesi Karşıyaka Bölgesinde bulunan ilköğretim okulları, örneklemini ise; bu bölgeden tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen beş okuldan ilköğretim birinci sınıfa devam eden 132 çocuk oluşturmaktadır. Bu çocuklardan 66'sı okul öncesi eğitim almış, 66'sı ise okul öncesi eğitim almamıştır. Her okulda okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrenci sayısı eşitlenmiştir.

ÇAĞDAŞ EĞİTİM

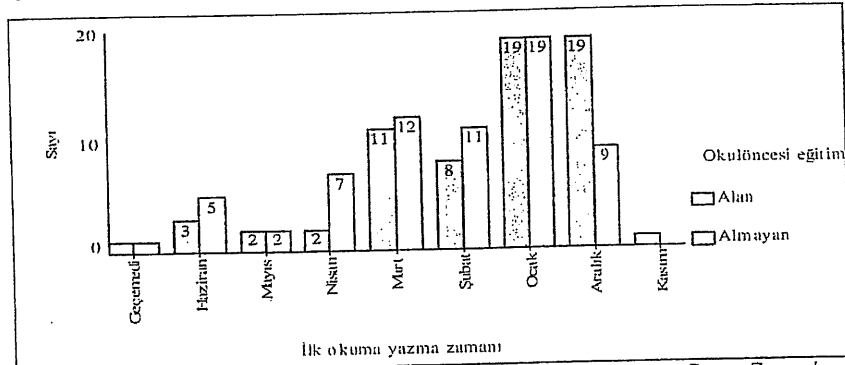
İlköğretim okullarının birinci sınıflarındaki çocuklardan öncelikle okul öncesi eğitim alan çocuklar belirlenmiş ve daha sonra okul öncesi eğitim aldığı belirlenen 66 çocuk araştırmaya dahil edilmiştir. Okul öncesi eğitim almamış 66 birinci sınıfa devam eden çocuk ise tesadüfî örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Araştırmada "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Ayrıca yıl boyunca 15 günlük aralarla örnekleme alınan çocukların öğretmenleri ile görüşülerek okuma-yazmaya geçiş tarihleri kaydedilmiştir. Daha sonra çocuklara ilk okuma yazmaya geçme sürelerine göre puanlar verilmiştir. Bunun için birinci sınıfın bitiminde okuma yazmaya geçememiş çocuklara "0 puan", haziran ayında ilk okuma yazmaya geçmiş olan çocuklara "1 Puan", mayıs ayında geçmiş olanlara "2 puan", nisan ayında geçenlere "3 puan", mart ayında geçenlere "4 puan", şubat ayında geçenlere "5 puan", ocak ayında geçenlere "6 puan", aralık ayında geçenlere "7 puan" ve kasım ayında geçenlere ise "8 puan" verilmiştir. Kasım ayından önce ilk okuma yazmaya geçen çocuk olmadığı için daha önceki aylar için puanlama yapılmamıştır. Kişisel Bilgi Formları ve öğretmenlerden alınan ilk okuma-yazmaya geçiş tarihlerine ait veriler S.P.S.S. 11.5 paket programı kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin çözümlenmesinde okul öncesi eğitim almış ve almamış olan ilköğretim birinci sınıfa devam eden çocukların ilk okuma yazmaya geçiş süreleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Bağımsız Gruplar t Testi, ilk okuma yazmaya geçiş zamanlarında ailenin aylık gelirinin, anne baba öğrenim durumunun etkisinin olup olmadığını belirlemek amacıyla Ki-Kare Testi yapılmıştır.

Araştırmanın verileri 2005-2006 eğitim-öğretim yılının güz ve bahar yarıyıllarında toplanmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Okul öncesi eğitim alan ve almayan çocukların ilk okuma yazmaya geçiş zamanlarını karşılaştırmak amacıyla yapılan bu çalışmada çocukların, %7,6'sının iki ay, %3'ünün üç ay, %3'ünün dört ay, %4,6'sının sekiz ay, %1,6'sının on ay, %74'ünün bir yıl, %4,6'sının 2 yıl ve %1,6'sının üç yıl okul öncesi eğitim aldığı belirlenmiştir. Çocukların ailelerinin aylık gelirlerinin %28,8'inin 0-200 YTL, %43,2'sinin 200-400 YTL, %15,2'sinin 400-600 YTL, %4,5'inin 600-800 YTL ve %8,3'ünün 800 YTL üzerinde olduğu saptanmıştır. Araştırmaya dahil edilen çocukların annelerinin %15,2'si okur-yazar değil, %2,3'ü okur-yazar, %49,2'si ilköğretim, %14,2'si ortaokul, %18,2'si lise ve %0,8'i üniversite mezunu, babaların ise, %7,6'sı okur-yazar değil, %3,0'ü okur-yazar, %55,3'ü ilköğretim, %18,2'si ortaokul, %11,4'ü lise ve %4,5'i üniversite mezunu olduğu belirlenmiştir.

Öğretmenlerden alınan bilgilere göre çocukların ilk okuma yazmaya geçme zamanlarına ilişkin dağılım Şekil 1'de sunulmuştur.

Şekil 1. Okul Öncesi Eğitim Alma Durumuna Göre İlk Okuma Yazmaya Geçme Zamanları

ÇAĞDAŞ EĞİTİM

Şekil 1'de görüldüğü gibi, okul öncesi eğitim alan çocukların, 1'i Kasım, 19'u Aralık, 19'u Ocak, 8'i Şubat, 11'i Mart, 2'si Nisan, 2'si Mayıs, 3'ü Haziran ayında ilk okuma yazmaya geçmiştir. Okul öncesi eğitim alan bir çocuk ise, yılsonunda okuma yazmaya geçememiştir. Okul öncesi eğitim almayan çocukların ise, 9'u Aralık, 19'u Ocak, 11'i Şubat, 12'si Mart, 7'si Nisan, 2'si Mayıs, 5'i Haziran ayında ilk okuma yazmaya geçmiştir, bir çocuk ise yılsonunda okuma yazmaya geçememiştir. Genel olarak bakıldığında, okul öncesi eğitim alan çocukların çoğunluğunun Aralık, Ocak aylarında, okul öncesi eğitim almayan çocukların çoğunluğunun ise, Ocak, Şubat, Mart aylarında okuma yazmaya geçtikleri belirlenmiştir.

Okul öncesi eğitim almış ve almamış olan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin ilk okuma yazma başarıları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlamak için Bağımsız Gruplar t Testi yapılmış, sonuçlar Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Okul öncesi eğitim alıp almama durumuna göre ilk okuma yazma başarılarına ilişkin Bağımsız Gruplar t Testi sonuçları.

	N	$\bar{X}$	SS	Sd	t	p
Okul öncesi Eğitim Alanlar	66	5,33	1,78	130	2,03	,04
Okul öncesi Eğitim Almayanlar	66	4,69	1,80			

Tablo 1'e bakıldığında; okul öncesi eğitim alan öğrencilerin aritmetik ortalamasının 5.33, okul öncesi eğitim almayanların ise aritmetik ortalamasının 4.69 olduğu görülmektedir. İlköğretim okullarının birinci sınıfına okul öncesi eğitim alarak veya almayarak başlayan öğrencilerin, ilk okuma yazmaya geçme süreleri ile okul öncesi eğitim alma durumları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Okul öncesi eğitim kurumlarında gün boyunca yapılan tüm etkinlikler, çocukların ilk okuma yazma başarıları için çok önemlidir.

Okul öncesi eğitimin özellikle düşük sosyo-ekonomik düzeydeki bölgelerde bulunan okullarda daha etkili olduğu (Gürsel, 1987), okul öncesi eğitimin gelişimsel olarak çocukların yazma ve çizme yeteneklerini geliştirdiği (Chan ve Louie, 1992), çocukların okuma yazma becerilerinin gelişimine katkı sağladığı (Moore, 2003) vurgulanmaktadır. Ayrıca çocukların okuma yazma öğrenmesinde sınıfta yer alan köşelerin, köşede bulunan materyallerin ve köşe düzenlemelerinin önemli olduğu da (Rowell, 1998) belirtilmektedir.

Yapılan çalışmalar sonucunda okul öncesi eğitim alan çocukların ilköğretimde daha başarılı oldukları belirlenmiştir (Givens, 1987; Gürkan, 2004; Gürsel, 1987; Tuğrul, 1992). Oktay ve Kerem (2000) tarafından yapılan araştırma sonucunda ise, beş-altı yaş arasındaki çocuklara uygulanan "Okumaya Hazırlık Programı"nın, çocukların okuma gelişimlerini desteklediği, sesli okunan hikâyelerin, çocukların kelime bilgilerini artırarak, ileriki dönemlerdeki dil gelişimlerini ve okuma başarılarını olumlu yönde etkilediği, kontrol grubu ile karşılaştırıldığında sonuçların istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur.

Araştırma ilköğretim birinci sınıfa devam eden çocukların ailelerin aylık gelirlerinin ilk okuma yazmaya geçiş zamanlarında etkili olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan Khi Kare Testi sonucunda; ailenin aylık geliri yükseldikçe öğrencilerin daha erken okuma yazmaya geçtikleri ve aylık gelirin okuma yazmaya geçişte etkili olduğu bulunmuştur ($X^2(4)=20.441$, $p=0.00$). Ekonomik olarak yetersiz olan aileler çocuklarına yeterli şekilde araç-gereç sunamayabilirler. Ayrıca bu çocuklarda,

yeterli ve dengeli beslenme problemleri, sosyal faaliyetlere katılamama gibi durumlar da görülebilmektedir. Genellikle ekonomik olarak yetersiz olan aileler eğitim bakımından da yetersiz olabilmektedir. Bu gibi durumlar ise çocukların okuma yazma başarılarına etki edebilmektedir.

İlköğretim birinci sınıfa devam eden çocukların anne ve baba öğrenim durumlarının ilk okuma yazmaya geçiş zamanlarında etkili olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan Ki Kare Testi sonucunda; anne ve baba öğrenim durumu yükseldikçe çocukların daha erken okuma yazmaya geçtikleri ve anne öğrenim durumunun okuma yazmaya geçme süresinde etkili olduğu bulunmuştur (Anne: $X^2(2)=17.744$, $p=0.00$), (Baba: $X^2(2)=14.705$, $p=0.01$).

Aile çocuğu en çok etkileyen bir ünite olup çocuğun sosyalleşmesi, öğrenmesi, büyümesi ve gelişmesi ile bağlantılıdır (Seefeldt ve Barbour, 1998). Ailenin ait olduğu alt kültür özellikleri, aile üyelerinin eğitim durumu ve okula karşı tutumları çocukların akademik başarısını etkileyen etmenlerdendir (Erden, 1998). Ebeveynler, çocuğun söylediği cümleyi genişletme, soru sorma, konuşmaya teşvik, çocuğun yaptığı veya istediği bir şey hakkında sözel açıklamalar gibi birçok teknikle çocukların dil gelişimini destekleyebilmektedir (Zembar ve ark, 2006). Dil gelişimi ise çocuğun ilk okuma yazmasıyla doğrudan bağlantılıdır. Anne-babalar çocuklarının en etkin öğretmenleri olup çocukların öğrenmelerinde önemli bir yer tutarlar (Day, 1994). Ayrıca çocuklar okuma yazmaya karşı olumlu tutum (kitap okumayı sevmesi gibi) içerisinde olan ebeveynlerini de model alabilmektedirler. Ebeveynlerin eğitim seviyeleri yükseldikçe olumlu modeller oluşturma, çocuğuna destek olma ve çocuğunun gelişimi hakkında daha bilinçli bilgilere sahip olma olasılıkları yükselebilir. Giamartino (2003), yaptığı araştırma sonucunda, çocukların okuryazarlık gelişimleri ile ailenin desteği arasında olumlu ilişkiler bulunduğu sonucuna ulaşmıştır. Anne babaların iki dile sahip olması, okuma yazma bilmemesi gibi durumlarda çocukların ilk okuma yazma deneyimlerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Sarı, 2001). Tüm bu nedenlerle ebeveynlerin eğitim durumlarının, çocukların ilk okuma yazmasını etkilemesi olağandır. Ancak araştırma yapılan bölgenin sosyo-kültürel özelliklerinden dolayı genellikle babalar çalışmakta, anneler ise herhangi bir işte çalışmamaktadır. Bu da doğal olarak annelerin çocuklarıyla daha çok zaman geçirmelerine neden olmaktadır. Ayrıca gelenek-görenekler nedeniyle de babalar çocuklarıyla ilgilenemeyebilmektedirler. Elde edilen verilerden de, çocukların ödevlerini genellikle anneleriyle yaptıkları saptanmıştır. Bu durumlar ise, babaların eğitim durumlarının ilk okuma yazma üzerinde neden etkili olmayıp ta annelerin eğitim durumlarının ilk okuma yazma üzerinde etkili olduğunu açıklayabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Okul öncesi eğitim alan ve almayan çocukların ilk okuma yazmaya geçiş zamanlarını karşılaştırmak ve birinci sınıfa devam eden çocukların ilk okuma yazmaya geçiş zamanlarında anne baba öğrenim durumları ile ailenin aylık gelirinin etkili olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu araştırma sonucunda, okul öncesi eğitim alarak ilköğretime başlayan çocukların, ilk okuma yazmaya, okul öncesi eğitim almayarak başlayanlardan daha erken dönemde ulaştıkları belirlenmiştir. İlk okuma yazmaya geçiş zamanlarında, anne ve babaların öğrenim durumu ve ailelerin aylık gelirinin etkili olduğu saptanmıştır.

Bu sonuçlar doğrultusunda, okul öncesi eğitimin önemine dikkat çekilerek zorunlu eğitim kapsamında tüm çocukların yararlanması ve eşit koşullarda ilköğretime başlaması sağlanabilir. Okul öncesi eğitim alan çocuklar aileden ayrılma problemini aşarak ilköğretime başladıklarında okula uyum sağlamada sorun yaşamayacaklardır. Okul öncesi eğitimde verilen ilköğretime hazırlık programı içerisinde; Türkçeyi doğru kullanabilme, dinlediklerini çeşitli yollarla ifade edebilme, ses bilgisinin farkında olabilme, dikkatini toplayabilme, küçük kas becerilerinin gelişiminin desteklenmesiyle el-

ÇAĞDAŞ EĞİTİM

göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme gibi birçok amaç ve kazanımları elde edeceklerdir.

Eğitimin istenen amaçlara ulaşmasında önemli bir paya sahip olan anne babaların, eğitim gereksinimleri belirlenerek ihtiyaçları doğrultusunda, anne babalara yönelik eğitim programları düzenlenebilir ve anne babaların bu programlara katılmaları sağlanabilir.

Ailelerin ekonomik durumları da çocuğun eğitim öğretimini etkileyebilmektedir. Bu nedenle, devletin parasız eğitim politikasının amacına uygun olarak uygulanması ve çocuklara eğitimde fırsat eşitliğinin sunulması sağlanabilir.

Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin ilk okuma-yazma başarılarında, anne baba eğitim programlarının, öğretmene bağlı faktörlerin etkilerinin incelenebileceği araştırmalar planlanabilir.

KAYNAKLAR

- Başal, A. H. (1992) Okul Öncesi Eğitimin Bazı Değişkenler Bakımından Etkisi. (Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bredenkamp, S. (2000). Developmentally Appropriate Practice in Early Childhood Programs Serving Children From Birth Through Age 8. (Expanded Edition). National Association for the Education of Young Children. Washington: Connecticut Avenue, N.W.
- Chan, L. ve Louie, L. (1993). "Drawing and Writing." *Journal of Research in Childhood Education*, 6 (2): 93-99.
- Day, B. (1994). *Early Childhood Education. Developmental/Experimental Teaching and Learning*. Newyork: Macmillan College Publishing Company.
- Derentarla-Gül, E. (2004) Anasınıfı Öğretmenlerinin Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarına İlişkin Bakış Açıkları, Sınıf İçi Kullanılan Materyaller ve Etkinlikler ile Çocukların Okuma Yazmaya İlgilerinin İncelenmesi. (Doktora Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Giamartino, R. J. (2003) A Study of The Efficiency of Preschool-Age Children's Availability and Access to Literacy-Related Events and Activities Using TheNHES 1999: The Differential Effects of Social Interactions. (Master's Thesis). Rochester: The University of Rochester, Dissertation Abstracts International.
- Givens, E. (1987). "A Study of The Relationship Between Preschool Attendance, Academic Achievement and Social-Emotional Development in Urban Areas." *Dissertation Abstracts International*, 47.
- Gürkan, T. (2004). "Okul öncesi Eğitimin İlkokuldaki Etkileri Üzerine Bir İnceleme." <http://www.egitim.aku.edu.tr/tgurkan.htm>. Erişim tarihi: 30.04.2007.
- Gürsel, O. (1987). "Okul öncesi Eğitim Kurumlarının Üst Sınıflardaki Öğrenme Sürecine Etkisi" Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimi Araştırmaları Toplantısı Bildirisi 24 Nisan 1987. Ankara: Türkiye Okul Öncesi Eğitimi Geliştirme Derneği.
- Karasar, N. (2004). *Araştırmalarda Rapor Hazırlama*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Moore, M. W. (2003) The Impact of Pre-Kindergarten Preschool Experience on Kindergarten Readiness. (Master's Thesis). Immaculata College: Dissertation Abstracts International.

ÇAĞDAŞ EĞİTİM

- Naucler, K. ve E. Magnusson. (1999). Reading and Writing Development. Dept. of Linguistic, Amsterdam: Lund University.
- Oğuzkan, Ş. ve G. Oral. (1992). Okul Öncesi Eğitimi. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Oktay, A. ve Kerem A. E. (2000). "Okul Öncesi Dönem (5-6 yaş) Çocuklarına Yönelik Okumaya Hazırlık Programı." <http://www.erg.sabanciuniv.edu/iok2004/bildiriler/>. Erişim tarihi: 10.05.2007.
- Rowell, E. H. (1998). "A Letter A Week, A Story A Day And Some Missed Opportunities Along The Way: A Study of Literacy in Prekindergarten Classes." Early Child Education: 28, 3: 22-27.
- Rubinstein, R. (2002). Education Changes. Washington.
- Sarı, M. (2001) İki Dilli Çocukların Çözümleme Yöntemiyle Okuma-Yazma Öğrenirken Karşılaş- tıkları Güçlükler. (Yüksek Lisans Tezi). Adana: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Seefeldt, C. ve Barbour, N. (1998). Early Childhood Education. (Fourth Edition). S. 130-134. Columbus: Ohio: Prentice-Hall.
- Tremblay, H. ve F. Blain. (2004). "First Steps in Reading and Writing. Hand in Hand From A To Z March." Gouvernement Du Quebec Ministere l' Education. <http://www.Vtaide.com/png/readwrite.htm>. Erişim tarihi: 10.05.2007.
- Tuğrul, B. (1992) Anaokulu Eğitimi Alan ve Almayan Çocukların İlkokul Birinci Sınıftaki Akademik Başarı ve Ruhsal Uyum Davranışlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Zembat, R., Aydın, A. ve Güler, H. G. (2006) "5 Yaş Grubu Çocuklar İçin Hazırlanmış Aile Katılımlı Dil Eğitimi Programının Dil Gelişimine Etkisinin İncelenmesi" Avrupa Birliği Sürecinde Okul Öncesi Eğitimin Geleceği Sempozyumu 27-30 Haziran 2006. 141-155. Kıbrıs: Ya-pa Yayın Pazarlama.

OKUYUCULARIMIZIN VE ABONELERİMİZİN DİKKATİNE

Çağdaş Eğitim Dergisi'nin son günlerde aldığımız duyumlara göre bazı dağıtıcı firmalar tarafından abone kaydı alındığı öğrenilmiştir. Bu durum dergimizin bilgisi dışında yapılmıştır. Kayıtlarını bu şekilde yapan abonelerimizin en kısa sürede tarafımıza bilgi vererek ilgili kurumlarla bağlantıya geçmeleri gerekmektedir. Dergimizin hiç bir kurum ve kuruluş vasıtasıyla basımı, dağıtımı, satışı, aboné kaydı yapılmamaktadır. Hiç bir firmaya bu konuda yetki verilmemiştir.

Dergimize abone olmak isteyenlerin Ocak 2008 tarihi itibarıyla 258830 numaralı posta çeki hesabına 40 (kırk) YTL yatırarak, posta çeki alındısı ve açık adreslerini 0-312-3123895 numaralı b veya

Çağdaş Eğitim Dergisi
Kazım Karabekir Caddesi Öğün Han Nu.: 40/85
06060 Ulus-ANKARA

adresine gönderdikleri takdirde abone kayıtları yapılır. Abonelik sistemi abonelik ücreti yatırıldığı aydan itibaren başlayıp bir sene (11 sayı) dir. Eski sayıların istenmemesi rica olunur. Firmamız dışında başka firmalar aracılığı ile abonelik işleminin tarafımızca hiçbir geçerliliği yoktur. Değerli okur ve abonelerimizi mağduriyetlerini engellemek için bu konuda göstereceğiniz duyarlılığa teşekkür eder, başarılar dileriz.